

odlomci izmišljenog dnevnika

10=74151931

utorak

Mira se ugojila malo i opet joj se povratili optimizam i samouverenost u lepotu; koja me ustalom malo vreda iz pakosti, jer kada idemo zajedno svi nju gledaju; ali to je jedva nagovešteno u mojoj svesti i ne priznajem ga ni sama sebi. Mira tako sporo govori, ne znam pošto šta nalazim u njoj, a nikad mi nije dosadna i volim da sam s njom mada nije neka specijalna mudrost. Toliko smo navikle jedna na drugu da unemo i da čitimo interesantno. Sve u svemu, nemarkantna ličnost, ali kada je pitam:

— Kako mi stoji ova haljina večeras? i ona odgovori:
— Ma divno ti stoji, božanstvena si, najlepša...

Strasno me poklopi i ne mogu da se ljutim i osetim nešto kao divljenje za njen način da me mudro i simpatično ismeje.

Bravo, Miro, sporo stvarenje.

Posle podne treba da se nadem pred kućom sa Zoranom. Nikako ne znam da li su mi prijatni razgovori sa njime, ne mogu u tome da se odlučim; on je zabavan, voli da pecka i ume da razgovor učini dinamičnim.

U nedelju smo (divan dan za drugi deo septembra, sunčan i topal) sedeli na Kalemegdanu koji je bio prepun. Naročito je oko fontane gde dečak davi zmiyu atmosfera bila zelena i poprskana suncem i zvečica, jer još nikad nisam videla toliko ljudi u parku. Sve su stolice bile zauzete, sedelo se na ivici bazena, i svet je bio elegantan i ispeglano odeven, časkao je i širom otvorenih očiju posmatrao nedelju pre podne na Kalemegdanu, kad je dan lep.

Odnednom mi je došla jaka želja da se obučem najmangupskije i najdromatije, strapam ruku duboko u džep i zviždukajući izvačem veliku kiselu jabuku.

Zoran će me upoznati sa svojim društvom. Izgleda da pati od ambicije; ureba postati velik da bi se ljudi pred tobom valjali. — To je sreća. Zato on već dva meseca piše kao lud po šest sati dnevno, ne izlazi iz sobe jer mu je krajem jula sinula ideja da kad toliki drugi pišu, zašto ne bi i on mogao. Nekada je igrao fudbal tako ludučki: svaki dan na treningu, od jutra do sutra...

Imaće voli da kaže da ono što je juče govorio nije bilo ozbiljno, nego se izmotavao; tako su razgovori sa njime hod po ledu, nisi nikad siguran da li misli ono što govori i da li možeš da mu se osloniš na reči. Po njemu su igrane erotička izjavljavanja, a žene sve što uspeju da postignu iznad proseka, postizu zaboljavajući muskobanosti u sebi. Prava žena treba da zna dobro da kuca i zato će se njegova sestra radavo provesti kada svome mužu bude umesto punjenih paprika servirala literarne diskusije.

Zgražam se glasno na takva arhaična shvatanja i protestujem.

Posle je nekako počeo o samoubistvu.

Ima revolver; kada ga je prvi put dobio odmah je začeleo da se ubije, prosto zato što mu je sredstvo za samoubistvo o kome je toliko razmišljao bilo tako, na dohvat. Stavio ga je na sepočnicu i sklupčano, ali je revolver (naravno) izneverio kao na početku jeftinog romana. On se ne bi nikad ubio u afektu, ili zato da kazni svoju okolinu, kao što kaže Adler. Samo onako, iz čista mira, da preskoči onih četrdeset godina do prirodne smrti u kojima se verovatno ništa naročito neće desiti.

Ja se smejem i kažem da ceo razgovor primam bacajući pola u vodu.

U ponedeljak kao što sam i očekivala,

— Znas, ono o ubistvu sam se zavilavao.

Danas me čeka pred kućom, ne znam da li da izidem ili ne, nešto me mrzi. Virim kroz spušteno roletnu i videvši ga kako setka i gleda na sat, nasmehim se, ne znam ni sama zašto i odmah se terdo odlučim da ne izlazim, neka setka, baš me briga. Osećam kao da se za nešto svetim, samo ne znam zašta.

Uveče keč na Tasmajdanu.

Kao da čovek gleda neke životinje, a ne ljude. Neke nova vrsta u zoologiji, u akvarijumu pibijaste svetlosti, o-samućena izvodi svoje životne obrede. Očekivala sam nešto mnogo dinamičnije — grebanje, udaranje, prisipanje creva, kre, razbijene nosove.

A oni su tako teški i debeli, jedva pokretni, imaju svoje grifove, i kad se takva dva brda mesa ukljeste odjednom se zaustave nepomični; da te ubaviti neka jeza. Izgledaju kao bez i dva grama mozga i na momente čoveku se jako zgađi sve to meso i mlaćenje.

Stadion je pun, — zviždi i vatreno navija. Do mene sedi neka dečurlija, valda četvrti, peti gimnazije, i izjavljuje se bez ostatka. Pada mi na pamet da ovide redovno dolaze (okapaju) stabici, ljudi koji nikad nikog nisu (i pored svoje želje, to je važno) uspeali da istuku ili da se usude da pokušaju da istuku. Gledaju keč i izjavljavaju se.

Uopšte mi padaju na pamet interesantne stvari, ali ih zaboravim i zato daj da ih brzo zapišem.

Recimo ono o putovanjima: u novom, prvi put vide-mom mestu sve ti je neobično i čudno, pomeno, upečatljivo, ali sveć češ se ubodati, — to znači da će opet početi obične svakodnevice koje neprimetno prolaze u očekivanju promene a nje nema.

Na to mi se nadovezalo da smo kod želje za putovanjem vidjenjem nekih novih čuda upla prevareni. Jer za one koji ih žive, ta su čuda neke idiotske svakodnevice. Čuda su samo za one koji dođu da ih vide i prolaze dalje. Dakle, samo beskućnici, — ljudi bez doma — u većitim čudima i pomeranjima jer svi ostali imaju svoju kuću gde je izlizano i dosadno i gde se očekuju čuda.

Ljudi na putovanjima (bilo večiti putnici ili oni što će cele godine živeti od toga) posmatraju nove i divne nevidene predele. I sve to očima. Svi novi plavi ili zeleni vidici uđu kroz zenice i legnu u čoveka. A on se ne promeni. Njegova spoljašnost ostaje sasvim ista. Čak mi oči ne poplave posle dva meseca gledanja u more. U momentu

osećam da je to jako nepravedno i besmisleno i da bi kad nas, recimo Plitvice, prolepsi u iznura, trebalo da izgledamo lepši i obojeni i licem i telom.

sreda

Čitam u rukopisu prvi roman od V.

Smešno kako su ljudi smeli pred bartijom. Ta devojka je napisala stvari koje nikad u životu nije rekla. (Ona recimo, uvek najbržišije izbegava da u razgovoru bude patetična i teatralna, to bi značilo smešno, pravila bi budalu od sebe. Ali u njenom romanu to je sasvim drukčije)

Tako je i sa nepredodređenim, nebuloznim mislima, naprimer iz oblasti seksa, koje se nikada ne bi iščupale iz usta: ljudi ih prilično tako stavljaju na bartiju. Možda zato što se piše za uglavnom nepoznate ljude koji vam nikad neće gledati u oči i tako vas sputavati i terati da crvenite ako su vam misli šakaljite. Jer kad govorite, slušalac pred vama oči u oči, stavlja vas u prirodne (svakodnevne) granice.

Uveče idem u pozorište. Mira me je prešla, rekla mi da izvadim i za nju kartu, a sada je nema. Stojim pred blagajnom, da se spasem finansijskog kraba:

— Hoćete možda jednu kartu?

— Ne, hvala meni trebaju dve, i sredovečna žena iz nesbavljivih razloga odlazi do blagajne da kupi jedan kartu po ceni koji sam joj ponudila.

— Imate kartu višer priži student sa brkovima.

— Da.

— Jelte, a kakva je pretstava?

— Pa čula sam da je dobra.

— Hm, a meni pričali da ništa ne valja.

I ode da razgleda slike, a zatim dalje niz ulicu.

— Evo imam jednu kartu, želite možda?

obraćam se iednom smušenom, bleasatom ženskom stvorenju koje me gleda ispod naočara kao tele i skoro sam iznenađena što ume da govori.

— A pošto?

— Sto dinara.

Odlazi na blagajnu, (svakako da vidi da nema jeftinijih). Vraća se, ja je požurnjem, hajdete, počete.

Pokazuje mi peštinotirarku i gleda kao ovca:

— Izvinit, nemam sino.

Odnednom, bez veze sa svojim tupavim usopenim držanjem kao iz puke odelce do blagajne, vraća se (karta je kod nje). Ja je pratim pogledom, a neprijatno mi je da izgledam simičtavi.

Ljudi ulaze u grupama, zadnje zvonio, njoj ispada neki silan noćak na korak od mene, trapavo odguruje sve oko sebe, silazi dva stepenika niže od onog na koji je noćak pao, kupi pažljivo dinar po dinar i ja da ne ispadnem čista i cizija dižem ruke, brabro odlazim u salu i sedam. Ima kartu do mene, daće mi novac kad dođe. Njeno mesto ostalo je prazno a ja sam u toku prog čina još zamišljala kako iz prvih, neraspodatih redova gde je sela samo da bolje vidi, žuri zammom.

Drugarice, drugarice, viš novac...

ali su to ostala samo zamišljanja. Moja zadnja stotka je propala.

Na pauzama ne izlazim. Osećam se prilično nelagodno, čini mi se da svi mene posmatraju izlazeći u foaje, sažaljevaju me i iščudavaju se, bože, zar ona nema s kim da ide u pozorište. Skoro se razaljujem nad svojom sudbinom. Ali se onda setim da nikad nisam primećivala druge kada su usamljeni u pozorištu, a još manje vodila brigu o njima ili ih sažaljevala. Znači da mi je nelagodnost bez razloga i zato sada, kada su se svećana odela i haljine vratili na svoja mesta, posmatram kakvi to tipovi dolaze u pozorište. Pih, sve nešto maturo, nakazno i degenerisano, neke krive noge i celave glave, jedva ponegde mlade lice. Kultura i telesna lepota se nešto slabo slažu (umalo da kažem: ... su izgleda posvađane vile ili tako neku otrocninu).

Jedva jedan zgodnij mladić i eno jedna zaista lepa devojka, doživljaj je gledati je. A i oni okruženi sve samom ružnoćom.

Do mene grickaju bonbone i maze se dvoje mladih. Vrlo su rični i trapavi i nespreni i to me vreda. Cisto mi kvare raspoloženje. Mada sam možda pritom nebumana. Uostalom mogla bi se o tome napisati priča, dobra su ideja. Dobro, dobro, znam da imaju možda izvanredne dubovne kvalitete, možda su najplemenitije prirode i divno se slažu, ali kad čovek pogleda te konjske zube, brrr...

Dosta, dosta, večeras sam užasna.

četvrtak

Večeras sam s Mirom išla da kupim neki rođendanski poklon (već sam usvojila mudrost da su srećni i imaju oni koji daju, a ne oni koji uzimaju).

Ulica prazna, ussret dolazi jedna visoka i vitka devojka vrlo šik odevena. Prema njoj ide čovek tridesetih godina i kad je ugledao, kao šokiran njenim izgledom, nalevokrug i pode naporedo, malo ukoso, zaneseno buljeći u nju. Ali vitka samo ubrza korak i dizanjem glave još više, tako poklopi brkajliju da ja i Mira uđarmimo u glasno smejanje gledajući njegov otrežnjeno-razočarano-bladnom-vodopolivni izraz. On pokuša da se namršti i uozbilji, ne uspe, nego se nasmeja i on, i produži dalje.

Večeras Beograd deluje kao južnjački grad; vazduh je topal, parkovi cvetaju u ovom sumraku istrčavaju deca i musava i meka plelu vas se u noge, i mesec je pun i zamučeno crev. U nekoj restoran-bašti svira se valcer, fasade belasaju...

Nešto kasnije sav je u sijalicama, mesec je pobeleo, iz toplog mraka odasuda izviru gomile šetača, u baštama su izgranke i svira odličan džez.

MIRJANA STEFANOVIĆ

kopija iz krušedola

XVIII v.

POSLANICA

Gradovi nosite li sa sobom sve?

I otsev ostavljenog oka-prokletstvo uprto u mesec i naranču bačenu za ogradu-zavrtetak jednog leta ka suncu i staklo zariveno u dlan-znak da je život zgrešio prema nekom dobrom čoveku. Ili ste poneli samo šarenu šaku očiju koje se iz svih mogućih razloga bratime čas sa bolom čas sa srećom. Fonesite u noć sve što potseća na slomljene rešetke ne pitajući ko korača putem liturgije.

I zapevajte tugovanku našu svakidašnju napaklim glasom ko zvono zaboravljene crkve koje izlapeći crkvenjak zaoštjava tako nikome nije do liturgije.

Jer tužno je što u našoj Srbiji čuvaju ocvce Dine Lolobridate piju na seosku krčmarsku kradu Hemingveja del Monako Korbizje

dok građani nose kućama krompir umotan u Zmajeve pesme i protestuju zbog nebigijske usluge.

OBİČNA PESMA

Zapalite džungle, udžerice i nebudere. Svojeđno ćemo jedini preživeti veliki strab — mi koji smo bezbrizni ljubavnici sunčanog danas, bez crnine oplakivanja oblačnog juče i bez zavesa na domovima o čije zidove kuca rajanstveni krvotok još ne obojenog sutra.

Zapalite džungle, udžerice i nebudere i zagledajte se u vaše tragove oko lomače: zemlja je isušila puna kostura i spomenika da bi opet bila kolevka.

Plamen će osušiti vaše suze za prošlost, uivijanoj u celofan i til. Jedini mi bez dostojanstvene crne trake na reveru i zgrušane krvi čekanja u srcu posmatračemo kako ravnica opet postaje zeleno more bez belih i sivih ostrva.

Kumovaćemo prvom detetu koje se rodi i izmisliti bajke koje počinju od danas.

Pa tako neće saznati za najveću ljudsku laž o starom dobrom vremenu. Neke poraste čovek koji neće dizati spomenike i zasipati kosturima njihovca podnožja.

Ali prvo bi svakako trebalo zapaliti džungle, udžerice i nebudere.

TOMISLAV KETIG